

Støtte til køb af bil efter servicelovens § 114

af konsulent Jesper Jarl

Om DUKH-nyt: DUKH har en lovgivningsmæssig forpligtelse til at formidle vores erfaringer om udviklingen inden for handicapområdet. Med DUKH-nyt lægger vi vægt på at beskrive vores erfaringer inden for udvalgte rådgivningsfelter. Der er fokus på det retssikkerhedsmæssige aspekt, som er kerneområdet for DUKH.

Kort lovgivningsmæssig introduktion om støtte til køb af bil efter servicelovens § 114:

Støtte til køb af bil ydes til personer med en varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne, der i *væsentlig grad*

1. vanskeliggør muligheden for at opnå eller fastholde et arbejde uden brug af bil,
2. vanskeliggør muligheden for at gennemføre en uddannelse uden brug af bil eller
3. forringer evnen til at færdes, i tilfælde hvor personen har aktiviteter uden for hjemmet, som medfører et betydeligt behov for kørsel med bil.

Der ydes ikke støtte, hvis ansøgerens samlede kørselsbehov ud fra en vurdering af alder, almentilstand og forholdene i øvrigt mere hensigtsmæssigt kan tilgodeses ved andre ordninger, herunder ordninger om individuel handicapkørsel.

Der ydes støtte til den billigste bil der er egnet i forhold til ansøgerens behov indenfor en fast låneramme. Hvis der foreligger ganske særlige forhold der nødvendiggør støtte udover lånerammen så ydes der et supplerende (udvidet) lån til den billigste egnede bil. Ganske særlige forhold kan være:

1. når funktionsnedsættelsen nødvendiggør indretninger, som kun findes eller mest hensigtsmæssigt kan foretages i større eller dyrere bil,
2. når større eller dyrere bil er nødvendig, fordi funktionsnedsættelsen medfører, at ansøgeren ikke eller kun med betydelig vanskelighed kan klare ind- og udstigning eller placering i bilen, eller
3. når større eller dyrere bil er nødvendig for at medbringe nødvendige hjælpemidler i bilen.

Der kan som udgangspunkt ydes støtte hvert 6 år. I ganske særlige tilfælde kan der ydes lån, før de 6 år er gået (førtidig udsiftning). Det er tilfældet,

1. hvis bilen er totalskadet,
2. når bilen ikke kan gå gennem syn, *eller*
3. når ansøgerens funktionsniveau har ændret sig så bilen ikke dækker behovet mere.

Som udgangspunkt betaler ansøger halvdelen af lånet tilbage over de 6 år. Hvis ansøger har en indkomst, som ligger ud over en fastsat grænse (218.000 kr. i 2017), forhøjes den tilbagebetalingspligtige del af lånet med 20 % af den del af indkomsten, der overstiger grænsen. Ansøgere, hvis indkomstgrundlag ikke overstiger 218.000 kr., skal således tilbagebetale halvdelen af lånet med 1/72 af beløbet i månedlige afdrag. Den anden halvdel af lånet nedskrives med 1/72 månedligt fra tidspunktet for bilens registrering.

Hvis man er berettiget til støtte til køb af bil, er man fritaget for afgifter (registreringsafgift og afgift for brændstofforbrug).

Man kan få støtte til særlig indretning (f.eks. drejesæde og kørestolslift), selvom man ikke er berettiget til støtte til køb af bil, hvis en af disse betingelser er opfyldt:

1. politiet har stillet krav om det, eller
2. hvis ansøgerens helbredsforhold i øvrigt taler for det, eller
3. hvis det letter ansøgerens placering i bilen.

Antal henvendelser i DUKH om bilstøtte inden for de sidste 12 måneder:

I perioden 1. januar 2016 til 31. december 2016 har DUKH haft 264 henvendelser vedr. støtte til køb af bil. Mange af henvendelserne handler om flere problemstillinger på en gang og også om andre lovgivningsområder end støtte til køb af bil.

Hvad har henvendelserne typisk drejet sig om:

Særlig indretning

Kriterierne for at få bevilget særlig indretning.

- Det kan bevilges *enten* når politiet har stillet krav om det, *eller* når det letter ansøgers placering i bilen *eller* når helbredsforholdene taler for det. Man behøver således ikke at opfylde betingelserne for bilstøtte for at få støtte til særlig indretning. DUKH har en del henvendelser, som handler om kommuner, som kun mener, at der kan bevilges særlig indretning hvis politiet stiller krav om det.

Afgiftsfritagelse

Kriterierne for at få fritagelse for henholdsvis registreringsafgift og afgift for brændstofforbrug.

- Herunder hvad der sker med afgiftsfritagelse på nuværende bil hvis man får afslag på støtte til køb af ny bil (I så fald bortfalder afgiftsfritagelsen).

Førtidsudskiftning

Kriterierne for at få førtidsudskiftning.

- En del af spørgsmålene går på, hvad der forstås ved begrebet "synsvirksomhed" i forhold til, at et af kra-vene er, at en synsvirksomhed har dokumenteret, at en førtidsudskiftning er nødvendig. Nogle af henvendelserne går på, at der er sket ændringer i funktionsniveauet, som typisk medfører, at borgeren er blevet permanent kørestolsbruger og har fået behov for kassebil. Henvenderne spørger endvidere ind til muligheden for at klare sagsbehandlingen særligt hurtigt ved brug af de såkaldte tro- og love-erklæringer. Der er lovhjemmel til, at kommunen kan lade henvender underskrive en tro- og love-erklæring på, at der ikke er sket ændringer i forhold til kriterierne for at få støtte til køb af bil, hvorefter kommunen kan undlade at indhente nye oplysninger til sagen, inden den behandles.

Kørselsbehov

Vurdering af kørselsbehovet ved trivselsbil.

- Hvorvidt der er tale om et betydeligt kørselsbehov til at få støtte til køb af trivselsbil. dvs. at vedkommende ikke er i arbejde eller under uddannelse, men "kun" skal bruge bilen til fritidskørsel, kørsel til behandling, m.m. Der skal være tale om et betydeligt kørselsbehov. Henvendelserne drejer sig også om, hvorvidt kørselsbehovet kan forlanges dækket på anden vis f.eks. ved hjælp af el-scooter og handicap-befordring m.m.

Billigst egnede bil

Hvorvidt den bevilgede bil er egnet.

- Henvenderne påpeger en række behov som følge af deres funktionsnedsættelse, som de mener, at det er nødvendigt at tage hensyn til ved bilvalg, og som de ikke mener, at kommunen har inddraget i vurderingen af, hvilken bil der er billigst egnet. Der er typisk tale om behov for at medbringe hjælpemidler, problemer med ind- og eller udstigning eller placering i bilen.

Retssikkerhedsmæssige problemfelter:

I DUKHs rådgivninger vedr. støtte til køb af bil handler det oftest om:

Lov om retssikkerhed og administration på det sociale område:

§ 3: Sagsbehandlingstider – borgerne oplever, at sagsbehandlingstiden er meget lang, og at de mangler informationer om det forventelige sagsforløb.

§ 4: Borgerinddragelse - borgerne oplever sig ikke hørt eller medinddraget i sagen. Dette synes særligt at være et problem i forhold til valg af bil (type).

§ 10: Oplysningsgrundlaget - i forlængelse af ovenstående oplever borgerne, at deres oplysninger ikke inddrages. Dette er et særligt problem i forhold til, om de er berettigede til støtte til køb af bil og i forhold til valg af bil/type, hvor borgerne altså ikke mener, at kommunen inddrager alle væsentlige oplysninger om f.eks. deres funktionsniveau.

Forvaltningsloven:

§ 22 - § 24: Begrundelse - borgerne oplever særligt i forhold til valg af biltype, at dette ikke er tilstrækkeligt begrundet. Det kan også være tilfældet i forhold til kommunens vurdering af, at kørselsbehovet ikke er tilstrækkeligt eller kan dækkes på anden vis end ved egen bil.

Beskrivelse af udvalgte henvendelser:

Særlig indretning

Henvendelsen: Den handler om en person, som i sin nuværende bil har fået bevilget støtte til automatgear. I forbindelse med ansøgning om udskiftning af bil, siger kommunen nu, at der skal være påtegning i kørekortet fra politiet om, at der er et krav, at vedkommende kører med automatgear, før de vil bevilge det.

Rådgivningen: DUKH rådgiver om, at der i [bilbekendtgørelsens](#) § 13, stk. 1 er nævnt 3 kriterier/situationer, der kan medføre bevilling af særlig indretning. Kørekortskrav fra politiet er blot et af disse, og der rådgives derfor om, at det er kun er nødvendigt at opfylde et af de 3 kriterier, og at det derfor lige så godt kan være et af de 2 andre kriterier. Vi henviser desuden til [ændringsvejledning til vejledning om hjælpemidler, biler og boligindretning](#) pkt. 210, hvor det samme fremgår. Endelig henviser vi til en række principafgørelser fra Ankestyrelsen (bl.a. [PA 53-14](#)) samt til DUKHs netsvar: [Støtte til særlig indretning](#).

Afgiftsfritagelse

Henvendelsen: Den handler om en person, som er ved at søge om udskiftning af bil. Henvenders kørselsbehov har ændret sig, idet vedkommende har måtte opgive ordinær beskæftigelse på fuld tid og er gået på fleksjob på nedsat tid. Vedkommende er nu bekymret for konsekvenserne i forhold til afgiftsfritagelse på nuværende bil, som vedkommende i så fald vil køre videre i, hvis vedkommende får afslag på ny bil.

Rådgivningen: DUKH rådgiver om, at det fremgår af [bilbekendtgørelsens](#) § 10, at kriteriet for at få afgiftsfritagelse er, at man findes berettiget til støtte til køb af bil. Hvis man får afslag på bilstøtte, bortfalder afgiftsfritagelsen derfor på den nuværende bil. Vi har henvist til DUKH's netsvar [Fritagelse for vægtafgift](#). Vi har endelig henvist til følgende principafgørelser fra Ankestyrelsen: [PA 34-13](#) og [160-11](#).

Førtidsudskiftning

Henvendelsen: Den handler om en borger, som har haft mange problemer med sin bevilgede bil. Der har været rigtig mange reparationer på den, og henvender er derfor ved at undersøge mulighederne for at få en førtidsudskiftning. Henvender spørger ind til, hvad der menes med begrebet "en synsvirksomhed" i forhold til, at et af kriterierne for en førtidsudskiftning jf. [bilbekendtgørelsens](#) § 11, stk. 2, nr.1 er, at det ved en erklæring fra en synsvirksomhed dokumenteres, at udskiftning er nødvendig.

Rådgivningen: DUKH rådgiver om, at der i den tidligere bilbekendtgørelse fra 1999 direkte stod "Statens bilinspektion" samt til [O-14-99](#) hvor det samme fremgår. Siden er markedet for bilsyn liberaliseret, og det er derfor vores vurdering, at de virksomheder, der er godkendt til at foretage syn af biler, må opfylde kriterierne.

Kørselsbehov

Henvendelsen: Den handler om en borger, som har fået afslag på ansøgning om bil, fordi kommunen mener, at vedkommende kan få dækket sit kørselsbehov på anden vis via flekstrafik, den el-scooter vedkommende har samt offentlig transport. Henvender mener ikke, at det kan være rigtigt, og henvender giver nogle eksempler på, hvorfor kørselsbehovet ikke kan dækkes med offentlig transport bl.a. pga..balanceproblemer. Gangtest viste ganske vist, at vedkommende kan gå

1 km, men henvender indvender, at det kun er på gode dage og kun om sommeren, når der ikke ligger sne og er glat. Henvender ønsker råd om hvad der kan lægges vægt på i en klage.

Rådgivningen: DUKH rådgiver om, at det fremgår af [bilbekendtgørelsens](#) § 5, at man ikke kan få støtte til bil, hvis kørselsbehovet kan dækkes på anden vis. I den forbindelse har vi også peget på, at det fremgår af bilbekendtgørelsens § 5, stk. 2, at det skal indgå i vurderingen, om der er særlige hensyn, der skal tages, f.eks. på grund af udtrætning eller risiko for forværring af funktionsevnen. Vi har rådgivet henvender til konkret at begrunde, hvorfor kørselsbehovet ikke kan dækkes på anden vis som anført af kommunen.

Billigst egnede bil

Henvendelsen: Kommunen har peget på en bil som henvender ikke mener er egnet. Han har selv anskaffet sig et hjælpemiddel, som altså ikke er bevilget af kommunen. Han gør indsigelse imod, at der ikke er plads til dette hjælpemiddel i den bevilgede bil. Kommunen mener ikke, at de skal tage hensyn til dette, når hjælpemidlet ikke er bevilget af dem.

Rådgivningen: DUKH rådgiver om, at det fremgår af [bilbekendtgørelsens](#) § 7, at kommunen skal bevilge den billigst egnede bil. Vi råder ham til nøje at beskrive behovet for at have det købte hjælpemiddel med i bilen og giver udtryk for, at vi ikke mener, at det har betydning for sagen, at han selv har anskaffet det. Vi gør opmærksom på, at hvis han vælger at købe en anden bil end den, som kommunen har bevilget, skal kommunen godkende den i forhold til, om den opfylder hans behov.

Afsluttende DUKH-overvejelser/forslag

Lang sagsbehandlingstid

En gennemgående problemstilling i sager om støtte til køb af bil er, at sagsbehandlingen tager særdeles lang tid. Det er nødvendigt at indhente oplysninger om bl.a. funktionsniveau og kørselsbehov, og om hvorvidt vedkommende er under uddannelse eller i arbejde for at kunne vurdere, om ansøger er i målgruppen.

Det er efter vores erfaring en tendens til, at kommunen indhenter disse oplysninger igen, selvom der er tale om en genansøgning, og borgerens forhold ikke har ændret sig siden sidste bevilling. Kommunen er således allerede i besiddelse af de nødvendige oplysninger og har mulighed for at anvende de såkaldte tro- og love- erklæringer. Kommunen kan således vælge at lade borgeren skrive under på, at forholdene er uændrede siden den seneste bilsag.

Det er DUKH's vurdering, at kommunerne kun gør brug af denne mulighed i meget begrænset omfang. Derfor tager genbevillingssager unødvendigt lang tid. Det kunne undgås ved, at det blev gjort obligatorisk for kommunerne at bruge proceduren med tro og love-erklæringer ved genbevillinger.

Billigst egnede bil

Det er DUKH's vurdering, at tvist omkring valg af bil skyldes, at borgerens forventninger ikke passer sammen med lovgivningen. Borgeren har en tendens til at tro, at det er den *bedst* egnede bil, der bevilges og er ikke klar over og orienteret om, at det er den *billigst* egnede bil, der bevilges. Det kunne derfor være hensigtsmæssigt, at dette præciseres under sagsbehandlingen og senest i forbindelse med afprøvning af bil.

Kommunen har mulighed for at overlade afprøvning af bil til bilopbygger sammen med borger. DUKH anbefaler, at afprøvning af bil altid sker med deltagelse af den kommunale sagsbehandler, selvom præmisserne for bevillingen selvfølgelig kan gøres klart skriftligt inden. Men ved deltagelse af sagsbehandler er der mulighed for at udrydde misforståelser og afstemme forventninger.

Særlig indretning

Problemstillingen går i en vis grad igen, når det handler om bevilling af særlige indretninger. Her er det vigtigt at få præciseret, at det er de *nødvendige* indretninger, der kan bevilges og ikke de indretninger, som det ville være *rart* at have i forhold til funktionsnedsættelsen.

Som sagt ser vi i DUKH en del sager, hvor kommunen synes at mene, at det er en forudsætning for bevilling af særlig indretning, at der er et kørekortskrav fra politiet herom. DUKH er uforstående overfor, at der kan være den usikkerhed, da det er vores vurdering, at det fremgår klart af bilbekendtgørelsen, at blot et ud af de 3 nævnte kriterier skal være opfyldt. Problemet kunne måske imødegås ved i bekendtgørelsens § 13, stk. 1 at indføje ordet "eller" også efter den første mulighed (og ikke kun efter den anden mulighed) i oplistningen.